

FAMILJEHEMSUPPORT • PRAKTISK GUIDE

Vägen till familjehem

Från första kontakt till en tryggare start

En vägledning för dig som funderar på att öppna ditt hem för ett barn - och vill förstå utredningen, samarbetet och förberedelserna.

11 steg att förstå

Frågor att ställa • Checklistor att använda

Självständigt framtagen med utgångspunkt i Socialstyrelsens Pro-fam. Egna texter, frågor och grafisk form. Inte en publikation från Socialstyrelsen.

Utgåva 1 • 10 oktober 2026 • familjehemsupport.se

Förstå uppdraget innan du säger ja

Ett gemensamt ansvar för barnets vardag

Att vara familjehem innebär att ge ett barn omsorg i det egna hemmet och samtidigt samarbeta med socialtjänsten och andra viktiga personer. Utredningen hjälper socialtjänsten att förstå hemmets förutsättningar. Den hjälper också er att undersöka om uppdraget passar er livssituation.

Läs i den ordning som passar dig

Börja med översikten på nästa sida. Steg 1-11 finns på sidorna 4-14. Checklistan inför inflyttning finns på sidan 15, en ansvarskarta på sidan 16 och källor på sidan 17. Frågorna är samtalsstöd, inte ett test med godkända svar.

GUIDENS RAMAR

- Guider och kurser ersätter inte socialnämndens utredning eller beslut om placering.
- Texten gäller främst familjehem. Jourhem och nätverkshem behöver delvis andra förberedelser. Privata placeringar behandlas inte här.
- Ordningen och tidsåtgången kan variera. Flera moment kan ske samtidigt, återkomma eller avslutas utan placering.

Ha barnets perspektiv med från början

Fråga vad varje förberedelse betyder för barnet: Blir vardagen begriplig? Finns det plats för barnets relationer, språk, vanor och åsikter? Barnet ska få information och möjlighet att vara delaktigt på ett sätt som passar ålder och mognad.

11 steg - med utrymme att återvända

Översikten visar vanliga moment. Den är inte en fast tidslinje eller en garanti för placering.

1

Intresset blir en första dialog

2

Lär känna uppdraget

3

Planera utredningen tillsammans

4

Ge en ärlig bild av hemmet

5

Förutsättningarna vägs samman

6

Prata om bedömningen

7

Förstå den skriftliga utredningen

8

Lär känna det aktuella barnet

9

Invänta beslut om placeringen

10

Gör ansvar och villkor tydliga

11

Förbered barnets första tid

Samtal, kompletteringar och återkoppling kan behövas genom hela processen. Läs stegen som stöd för dialogen med socialtjänsten. [1]

Intresset blir en första dialog

Undersök om ett familjehemsupdrag kan passa er.

Det här händer

Ett intresse kan börja med en egen anmälan, ett förslag från någon annan eller en önskan att hjälpa ett barn som ni redan känner. Det första samtalet ger en översikt av er situation och av vilket uppdrag som kan bli aktuellt. Att ni visar intresse innebär inte att ni måste gå vidare.

Det här kan ni förbereda

Prata hemma om varför ni vill bli familjehem och vad ni har utrymme för just nu. Fundera över arbete, hälsa, relationer och andra åtaganden. Om ni har utretts tidigare behöver socialtjänsten ändå känna till förändringar och bedöma de aktuella förutsättningarna.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vem tar emot vårt intresse och vem ansvarar för nästa steg?
- Gäller kontakten familjehem, jourhem eller ett bestämt barn?
- Hur går vi vidare om vi vill ha mer information innan vi bestämmer oss?

En konsulentverksamhet kan förmedla kontakt och ge stöd. Den placerande socialnämndens ansvar för utredning och beslut kvarstår. [1, 2]

Lär känna uppdraget

Förstå förväntningarna innan utredningen går vidare.

Det här händer

I den första fördjupade kontakten behöver ni få en realistisk bild av uppdraget. Det kan handla om barnets omsorg, möten, kontakt med närstående, samarbete och vilka förändringar som kan behövas i familjens vardag. Be om förklaringar när ord som vårdplan, matchning eller handledning används.

Det här kan ni förbereda

Skriv ned vad ni behöver veta för att kunna ta ställning. Prata om hur ni skulle hantera osäkerhet och att en placering kan förändras över tid. Långvarig omsorg, eventuell vårdnadsöverflyttning och andra framtidsfrågor behöver förklaras av socialtjänsten när de är relevanta; de är inte löften om hur en placering ska sluta.

FRÅGOR ATT TA MED

- Hur ser förväntningarna på vår tillgänglighet ut?
- Vilken utbildning och vilket löpande stöd kan vi få?
- När inleds utredningen och hur dokumenteras våra uppgifter?

Be om tydlighet om både möjligheter och svårigheter. Ett informerat beslut kräver mer än en positiv beskrivning av uppdraget. [1]

Planera utredningen tillsammans

Skapa en tydlig arbetsgång och kontaktväg.

Det här händer

En gemensam plan gör det lättare att förstå vilka samtal, hembesök och kontakter som väntar. Utredaren kan behöva träffa er tillsammans och var för sig. Barn och andra som bor i hemmet behöver också få utrymme. Tidsplanen påverkas av vad som behöver undersökas och av tillgången till underlag.

Det här kan ni förbereda

Lägg möten och eventuella utbildningstillfällen i kalendern. Berätta om arbetstider, språkbehov eller annat som påverkar deltagandet. Om ett bestämt barn är aktuellt behöver planeringen även ta hänsyn till barnets situation. Be om en uppdatering när planen ändras.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vilka delar ingår och vad behöver vi förbereda?
- Hur får barn som redan bor hos oss information och möjlighet att prata?
- Vem hör vi av oss till vid frågor eller förändringar?

Det finns ingen tidsåtgång i denna guide som alla utredningar måste följa. Be om en uppskattning för just er process. [1]

Ge en ärlig bild av hemmet

Samtal och underlag ska tillsammans visa vardagens förutsättningar.

Det här händer

Socialtjänsten behöver kunskap om er bakgrund, relationer, boende, hälsa, ekonomi, nätverk och förmåga att ge omsorg. Hembesök, intervjuer, referenser och registeruppgifter kan ingå. Utredningen behöver också uppmärksamma förhållanden som kan hota ett barns säkerhet, exempelvis våld eller missbruk.

Det här kan ni förbereda

Beskriv både det som fungerar och det som är svårt. Ge konkreta exempel på hur ni hanterar stress, konflikter och behov av hjälp. Utredaren behöver även förstå hur barn som redan bor i hemmet påverkas. Fråga vilka uppgifter som hämtas, varför de behövs och när samtycke krävs. Skicka inte känsliga dokument via en vanlig chatt eller osäker e-post.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vilka referenser och handlingar behöver ni från oss?
- Hur samlas uppgifter in och hur skyddas de?
- Hur kan vi förklara om en uppgift behöver sammanhang eller är felaktig?

Utredningen ska ge en användbar helhetsbild. Försök inte anpassa svaren till vad ni tror att utredaren vill höra. [1]

Förutsättningarna vägs samman

Skilj mellan ett hems möjligheter och ett visst barns behov.

Det här händer

När underlaget har samlats in bedömer socialtjänsten hur hemmet kan ge trygg och hållbar omsorg. Både resurser och begränsningar behöver synliggöras. Bedömningsmetoder kan vara ett stöd, men de ersätter inte helheten eller utredarens professionella bedömning.

Det här kan ni förbereda

När ett särskilt barn är aktuellt behöver barnets behov sättas i relation till just ert hem. Det kan gälla exempelvis vardagsstöd, relationer, skolgång, hälsa, syskon eller geografiskt avstånd. Ett hem kan ha goda förutsättningar och ändå inte vara rätt för den aktuella placeringen. Prata öppet om vilket stöd ni behöver för att klara ett uppdrag över tid.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vilka styrkor och begränsningar ser ni hos oss?
- Vad behöver vara på plats för att uppdraget ska fungera?
- Vilka av barnets behov är avgörande i matchningen?

En tidigare utredning är inte ett permanent besked om att alla framtida placeringar passar. Aktuella omständigheter och barnets behov måste beaktas. [1]

Prata om bedömningen

Förstå slutsatserna och få utrymme för frågor.

Det här händer

Återkoppling kan ges vid flera tillfällen under utredningen och i ett avslutande samtal. Be utredaren beskriva vad bedömningen bygger på och vad som fortfarande är oklart. Samtalet behöver också handla om vilka förberedelser, utbildningar och stödinsatser som kan behövas.

Det här kan ni förbereda

Läs era egna frågor före mötet och skriv ned det ni vill återkomma till. Om socialtjänsten inte vill gå vidare, be om en begriplig förklaring. Det kan handla om nuvarande livssituation, ett särskilt barns behov eller andra förhållanden. Ibland kan ett annat uppdrag vara aktuellt, men det kräver en egen bedömning och är inget som automatiskt följer av samtalet.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vad är klart och vad behöver fortfarande undersökas?
- Kan ni ge exempel på vad slutsatserna betyder i vardagen?
- Vad händer nu om utredningen avslutas eller om vi vill avstå?

Att uttrycka tvekan ger viktig information om er beredskap. Be att få veta hur era frågor och eventuella kompletteringar tas om hand. [1]

Förstå den skriftliga utredningen

Se skillnad på faktauppgifter, bedömning och matchning.

Det här händer

Familjehemsutredningen sammanfattar uppgifter om hemmet och socialtjänstens bedömning. Be att få veta hur ni får möjlighet att stämma av faktauppgifter. En slutsats som ni inte delar är något annat än ett sakfel; diskutera båda tydligt med utredaren.

Det här kan ni förbereda

När ett bestämt barn ska placeras behövs även underlag om hur hemmet kan möta det barnets behov. Fråga hur handlingarna används, var de förvaras och vilka som kan få del av dem. Sekretess och partsinsyn behöver bedömas i sitt sammanhang. Utgå inte från att allt ni berättar alltid är dolt för alla andra, eller att ni själva bestämmer över myndighetens dokumentation.

FRÅGOR ATT TA MED

- Hur kan vi uppmärksamma felaktiga faktauppgifter?
- Vilka handlingar hör till hemmet respektive barnets ärende?
- Hur bedöms tillgång till uppgifter och hur lämnas information vidare?

Dokumentationen kan vara viktig långt senare. Be om ett tydligt svar från ansvarig handläggare när ni är osäkra på hur en uppgift hanteras. [1]

Lär känna det aktuella barnet

Bygg förståelse varsamt och utan förhastade löften.

Det här händer

Inför en möjlig placering behöver ni få relevant information om barnet. Barnet behöver i sin tur begriplig information om er och om vad som kan hända. Socialtjänsten planerar vilken information som kan delas och hur eventuella möten ska genomföras. Ett möte är inte i sig ett beslut om placering.

Det här kan ni förbereda

Fråga om barnets intressen, vanor, relationer, kommunikation och behov av stöd. Fundera på hur ni kan berätta om ert hem utan att skapa förväntningar som ännu inte går att infria. Om ni redan känner barnet, exempelvis som släktingar, kan övergången till en omsorgsroll ändå innebära nya frågor för alla berörda.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vad behöver vi veta för att kunna ta ställning till uppdraget?
- Hur får barnet uttrycka sina tankar och frågor?
- Hur förklaras nästa steg om placeringen inte blir av?

Relevant information behöver hanteras med omsorg om integriteten. Be socialtjänsten förklara vad som kan delas och vilken grund det finns för det. [1]

Invänta beslut om placeringen

Ett positivt samtal ersätter inte ett formellt beslut.

Det här händer

Socialnämndens beslut om placering bygger på utredningen och det aktuella barnets situation. Fråga vem som fattar beslutet, vad det gäller och när det kan genomföras. Ett tidigare besked om hemmets lämplighet är inte samma sak som ett beslut att ett visst barn ska flytta in.

Det här kan ni förbereda

Stäm av att förutsättningarna fortfarande gäller: tid, stöd, bostad, information och familjens inställning. Berätta om något har förändrats sedan utredningen. Om flera kommuner eller en konsulentverksamhet är inblandade behöver ni veta vem som företräder den placerande socialnämnden och vem som ansvarar för respektive kontakt.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vilket beslut behöver finnas före inflyttningen?
- Vem meddelar oss att beslutet är fattat och vad som gäller?
- Vad ska vi göra om viktiga förutsättningar förändras före start?

För familjehemsplacering krävs socialnämndens utredning och beslut. Ett muntligt positivt besked ska inte behandlas som ett färdigt placeringsbeslut. [1, 2: 22 kap. 2 §]

Gör ansvar och villkor tydliga

Avtalet ska hjälpa er att förstå åtagandena.

Det här händer

I samband med beslut om familjehemsplacering ska socialnämnden ingå avtal med familjehemsföräldrarna. Åtagandena som rör barnets skydd och stöd ska framgå. Gå igenom avtalet innan ni skriver under och be om förklaringar av formuleringar som är svåra att omsätta i vardagen.

Det här kan ni förbereda

Prata om omsorg, samarbete, utbildning, handledning, kontaktvägar och uppföljning. Be även om tydlighet kring arvode, omkostnader, försäkringar, frånvaro och hur ett uppdrag avslutas. Ersättning och stöd behöver förstås var för sig. När en konsulentverksamhet medverkar behöver olika avtal och ansvar hänga ihop. Jourhemsavtal kan vara upplagda på andra sätt.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vad ansvarar vi för och vad ansvarar socialnämnden för?
- Hur får vi stöd utanför kontorstid och vid svårigheter?
- Vilka ekonomiska och praktiska villkor behöver förtydligas skriftligt?

Socialnämndens skyldighet att ingå avtal med familjehemsföräldrarna följer av 22 kap. 3 § socialtjänstlagen. Guiden är ingen avtalsmall. [1, 2]

Förbered barnets första tid

Gör starten begriplig, personlig och möjlig att följa upp.

Det här händer

Planera inflyttningen med socialtjänsten och med hänsyn till barnets situation. Barnet kan behöva både förutsägbarhet och utrymme att reagera på förändringen. Planera hur barnet får veta vad som händer, vilka vuxna som finns till hands och hur kontakten med viktiga personer ska fungera.

Det här kan ni förbereda

Gå igenom boende, skola, resor, hälso- och tandvård, utrustning och vardagsrutiner. Be om den information som behövs för omsorgen och klargör vem som ordnar varje del. Utbildning och handledning behöver passa uppdraget. Bestäm när den första uppföljningen sker och hur ni får hjälp om planeringen behöver ändras.

FRÅGOR ATT TA MED

- Vad behöver vara klart före inflyttningen och vem ordnar det?
- Hur gör vi barnet delaktigt utan att lägga ansvar på barnet?
- När följer vi upp starten och vilket stöd finns tillgängligt?

Målet är inte att barnet ska anpassa sig snabbt. Målet är en omsorg som kan förstå och möta barnets behov över tid. [1]

Har vi en gemensam plan?

Använd punkterna i samtalet med socialtjänsten. De är förslag till förberedelser, inte en kontroll av om hemmet är godkänt.

- ☐ **Barnets röst**
Barnet har fått anpassad information och möjlighet att uttrycka tankar, önskemål och oro.
- ☐ **Omsorg och vardag**
Sovplats, tillhörigheter, mat, rutiner och behov av lugn har diskuterats.
- ☐ **Skola och fritid**
Kontakter, transport, överlämning och möjligheter till meningsfull fritid är planerade.
- ☐ **Hälsa och tandvård**
Ansvar för kontakter och nödvändig information är tydligt. Medicinska frågor tas med vården.
- ☐ **Viktiga relationer**
Kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående planeras utifrån barnets behov och gällande beslut.
- ☐ **Stöd till hela hemmet**
Utbildning, handledning och stöd till barn som redan bor i hemmet har diskuterats.
- ☐ **Kontakt och uppföljning**
Vi vet vem vi ringer, hur brådskande frågor hanteras och när starten ska följas upp.

Markera det som är förberett. För det som återstår: bestäm vem som ansvarar och när det ska vara klart. Förvara barnets personuppgifter och känsliga anteckningar enligt överenskomna, säkra rutiner.

Vem gör vad?

Socialnämnden och handläggarna

Socialnämnden ansvarar för utredning och beslut om placering. Handläggarna samordnar olika delar av arbetet. Be om namn och kontaktväg till den som ansvarar för barnet och till den som ger stöd till familjehemmet. Roller kan organiseras olika mellan kommuner. [1, 2]

Familjehemmet

Familjehemmet ger omsorg i vardagen, samarbetar och berättar om barnets behov och om förändringar i hemmet. Be om hjälp tidigt när något inte fungerar. Ett familjehemsuppdrag innebär inte automatiskt att familjehemsföräldrarna blir barnets vårdnadshavare. [1]

Barnet och de närstående

Barnets erfarenheter, önskemål och relationer behöver finnas med i planeringen. Vårdnadshavare och andra närstående kan ha olika roller beroende på barnets situation och beslut. Fråga vem som får fatta vilka beslut, exempelvis i kontakter med skola och vård. [1]

Konsulentstöd och digitalt lärande

En konsulentverksamhet kan ge stöd enligt sitt uppdrag. Familjehemsupports kurser och material kan användas för kunskap och reflektion. De ersätter inte ansvarig socialtjänst, barnets individuella planering eller professionell bedömning. [1; egen vägledning]

TA MED TILL SAMARBETET

- Be om tydliga kontaktvägar, även vid frånvaro och brådskande frågor.
- Lämna barnets känsliga uppgifter endast genom godkända, säkra kanaler.
- Bestäm hur ni följer upp att stödet fungerar i praktiken.

Om den här guiden

Självständig bearbetning

Guiden är framtagen för Familjehemsupport. Processens ämnen utgår från Socialstyrelsens Pro-fam, men text, läsarperspektiv, frågor, checklistor och grafisk form är självständigt utformade. Socialstyrelsens illustrationer och logotyp har inte återanvänts. Familjehemsupport's logotyp har lämnats av beställaren.

[1] Socialstyrelsen: Pro-fam

Pro-fam - Processen vid utredning av familjehem. Artikelnummer 2023-6-8659. Utgångspunkt: den PDF som beställaren lämnat, med uppdaterade laghänvisningar. Originalen riktar sig främst till socialtjänstens utredare. Denna guide riktar sig till blivande familjehem.

Öppna [Socialstyrelsens publikation](#)

[2] Socialtjänstlag (2025:400)

Sveriges riksdags publicerade lagtext. Hänvisningarna om utredning, placeringsbeslut och avtal avser 22 kap. 2-3 §§. Lagtexten kontrollerades den 10 oktober 2026. Kontrollera gällande lydelse vid användning.

Öppna [socialtjänstlagen hos Riksdagen](#)

Allmän information och praktiska frågor

Guiden ger orientering och stöd för samtal. Den ger inte besked om en enskild familjs lämplighet, ett barns placering eller hur regler ska tillämpas i ett visst ärende. Checklistorna är egenutformade förslag. Be ansvarig socialtjänst förklara vad som gäller i det aktuella uppdraget.

Utgåva 1 • Framställd 10 oktober 2026
Familjehemsupport • familjehemsupport.se